

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, September' 21 dikén, 1824.

Spanyol Ország.

A' Francia Etoile szerint illy hirdetést bocsátott Spanyol országban közre a' Spanyol Igazság-Ministere: — „A' Király, a' mi Urunk, azon mesterkedésekről, melyek az Orzágnak külömbkülömb részein forraltattak néhány revolúziós Spanyolok által, tudósított. Ő Felsége azon inségeknek, mellyeket ezen embereknek áruló iparkodása ezen országra vonhat, megilletődvén 's azt is megfontolván, hogy melly gyalázatosan vissza élnek ezek azon kegyességgel, mellyet ő erántok ő Felsége a' maga Május 1-ső napján kiadatott Megbocsátó Végzésében bizonyított, 's végezetre a' felől is meggyőztetvén, hogy a' közönséges rendtől egy ideig elállani, és hamarjában olly büntetésekkel élni a' mellyek némelly embereknek megfenyítetésül másoknak pedig példaadó vezérlésül szolgáljanak, 's általjában, hogy az ő Felsége ingadozás nélkül való igazságszeretete eránt mindnyájokban egyenlő meggyőződést gerjeszzenek, elkerülhetetlenül szükséges légyen: mind ezekre az okokra nézve meghatározta ő Felsége, hogy minden revolúziós ember, a' ki felfegyverkezve fogatattik-el, vagy pedig a' közönséges rend ellen intézetett összeesküvésekben és revolúzióskodásban, 's a' szerencsésen elröletett fejellenségi systemának helyreállítására czélzó iparkodásban lett részesülésről meggyőztetik, haladék nélkül hadi ítélőszék elejébe álltassék, a' melly ő ellene rövid pert indíttson, 's a' kimondott ítéletet helyben mindjárt betöltesse,

olly fenntartással, hogy a' véghez ment dologról későbbre számot adjon, és hogy mind ezek a' már fennálló egyéb elővigyázási rendelkezéseknek séremlme nélkül történjenek.“

Pamplona városában több odavaló lakosokat, kik egy idő olta külömbkülömb időszakaszokban nyughatatlanul viselvén magokat 's még illy kiáltásokra is fakadván: „Éljen a' Constitúzió!“ elfogattattak, részint az Áfrikai Spanyol várakba, 10 esztendeig tartandó fogságra, részint kisebb büntetésekre ítélt az ott lévő permancus hadi ítélőszék. Az elsőbb rendbéliek hatan neveztetnek-meg.

A' Gibraltár előtt táborozó Spanyol sereg' vezére, Generális Don Jose Odonel, tisztiképpen jelenti a' Hadi Miniszterhez Madridba küldött tudósításában, hogy a' Hadi Itélőszék a' Király' parancsolatjával megegyezőleg 36 revolúziós személyeket Aug. 23 és 24d napjain megölétett, kik közzül 6-tan azon revolúziós bandához tartoztak, a' mellyet Herrera Lopez Kristof Ximenában kezdett vala össze seregeltetni, 30-czan pedig annak a' támadó csapatnak egy részét tették, a' melly Oberster Valdecznek vezérlése alatt Tarifában a' már közönségesen tudva lévő larmát csinálta. Mind a' katonaság mind pedig a' nép nyilván és undorodással kijelentette ezen alkalmatossággal (írja a' nevezett Generális), hogy minden támadók így fogának járni, kik a' Thronus legitimus jusai ellen összeeskünni mérésztelnek. — Még 106 összeesküdteknek folytatattik tüzesen a' pere, a' kik ugyan csak ezen Tarifai

próbatétel' alkalmatosságával fogattattak-el. — Az említett Lopecz Herrera bandájához tartozó személyek között csak csupa falusi és egyéb polgári emberök találtának, az Oberster Valdecz' bandájának vezérőji között pedig több olly tiszték is találtattak, kik már a Spanyol Constitutziós seregek közt is szolgáltak volt. Illyenek Valdecz Consoles, és Portal Manuel Kapitányok, Hadnagy Moscorone Najlandból, 's Ruicz-Gil Malagából.

Ugyancsak a Francia Etoile így ír azon planumról, a' melly szerint a' sokszor említett Tarifai expeditió történt vala. —

„Némelly újságleveleink valani Columbiai zászlók alatt evező hajókról beszélnek, a' mellyek Spanyol országnak több partjaira, egyebek közt Almeriához is revolúziós embereket szállítottak-ki. Juliusnak végétől fogva folyt az a' beszéd, hogy Gibráltártól három expeditiók indítottak volna ki a' tengerekre, 's a' középtengernek minden partjain nyughatatlansággal vártak, hogy miesoda pontokra fognának ezen expeditiók intézetni, mind addig, még úgy mutatta-ki magát a' dolog, hogy az első expeditió Generalis Valdecznek vezérőlése alatt Tarifának elfoglalására vette útját, de a' honnét ez már elkergettetett. A' második expeditió, valani Marconchini embereknél vezérőlése alatt, Marbellához szállott vala ki, de ez is vissza veretett, 's Gibráltárhoz tért ismét vissza, a' hol, mint mondatik a' hajóikat, mellyeken az expeditiót tették, elvették tőlök. A' harmadik expeditió, bizonyos Iglariásnak vezérőlése alatt még ekkor a' tengeren evezett alá 's fel, 's nevezetesen Almeria' táján olalkodott, a' hol különböző jeleket adott, mellyekre a' partrol néki feleleteket adtak. Így állottak a' dolgok, a' midőn ez az utolsó expeditió Jul. 14-dikén reggel a' parthoz közelítvén oda 50 embert kiszállított, 's egy-

szersmind valami contrabandosok is számosan mütatták magokat, és úgy látszott, hogy ezek is a' rebelligekhez akarják csatolni magokat; de szerensére a' Brigg, melly ezen utolsókat oda hozta vala, még a' tengeren lévén, a' parti lakosoknak idejék volt magokat ellentálláshoz készíteni, melly idő alatt a' Királyi Önkéntvállalkozottak a' lovas és gyalog Vámos-strázsákkal és Invalidusokkal együtt a' falusi népet Almeria' segítségére vezérlették. A' contrabandosok, látván a' nagyobb erőt azonnal elszéledtek 's mind megmenekedtek; csak a' Gibráltárból jött 50 rebelligek vétettek körül, kik ugyan eleintén nagy elkövettséggel védelmezték magokat, meg is sebesítették némelly embereket, egy asszonyt pedig megöltek, míg végre közzülök is esvén-el, magokat 29-czen fogságra adni kéntelenítették.

A' Times Újság beszélí Londonban, hogy azok a' Constitutziós emberek, a' kik Tarifát egy időskéig elfoglalták vala; ott azonnal egy, három személyekből álló Országglószéket állítottak fel, mellynek tagjai Moreno Guerra, Romero Alpuente, 's még egy harmadik valának, a' kik VII Ferdinandus Királynak nevében országolni akartak volna.

Spanyol Amerika.

A' ma reggel (eképpen szóll a' Londoni Kurir) Sept. 1-ső napján Jamaikából megérkezett postahajó fontos tudósításokat hozott Déli Amerikából, olly fontos tudósításokat, mellyek a' mi vélekedésünk szerint azt a' homályt, a' melly az ezen Amerikai Spanyol tartományokban egy darab idő alatt élé fordult történeteket elfedte, meg fogják világosítani. Először is egy magános tudósítást közlünk, mellyet a' mi Panamai Consulunktól Matcolm M'-Gregortól, Helicon, a' mi Királyi Briggünk hozott Jamaikába, 's a' melly

Jun. 27d érkezett el Panamából. Ezen levélnek summázata ez: —

„Egy tiszti tudósítást küldök Olaneta Spanyol Királyi Generálisnak a' Király' részéről lett elpartolásáról, a' ki is, mint látszik, Felső Peruban bizonyos Buenos-Ayresi emberekkel magát összehúzóvalán, megeshetik, hogy akképpen a' Bolívar' hadi munkálódásait ezen vidékeken nagyon könnyíteni fogja. —

„Peruban még ezen hónapnak Juniusnak lefolyta alatt közönséges csatázásnak elétordulását várják. Egy Spanyol Királyi fegyveres seregnak a' tulsó partra lett megérkezése meggátolta ugyan azt, hogy több fegyveres seregek, mellyek arra határozattak vala, hogy ide Peruba, az Independenseknek segítségére jöjjenek, megérkezessenek; de én azért még sem tartok attól, hogy ezekre nézve a' csatázásoknak kimenetele jól nem fog kiütni. Generális Bolívar valami 10,000 emberekből álló, derék, jó ruházatú, jól gyakorlott, jó fenytelkhez szokott serget vezérel, a' melly szerént sokkal erősebb, mint mind azok, a' mellyek ellene táborba szállíthatatnak. A' Perui lakosok nem Spartaiak — ők még az erköltsi elfajulás' leg alsó gradicsán állanak.“

A' Panamai Ujságnak (ezek is a' Londoni Kurir' szavai) Jun. 5d költ darabjához tartozó rendkívülvaló toldalékjában, summázva ezek találtak: — „San Francisco nevű Schooner hajó, a' melly Paitából 14 napok alatt érkezett ide (a' Panamai öbölbe) illy tiszti tudósítást hozott az ott lévő Fő Számtartótól: — Paita, Máj. 19d 1824. Brigadéros Generális Corenohoz, az Isthmus (keskeny föld) departamentje Számtartójához. Gyönyörködve tisztképpen jelenthetem az Urnak, hogy a' Truxillói Préfektustól a' Libertador Bolívar' ő Excellenciája közlése után ez itt következő tudósítást vettem: —

„Perui Respublica, Truxillo Máj. 13d 1824. A' Paitoi tartomány' Számtartójához. Uram! Éppen most olly tudósítást vévék ő Excellenciájától a' Libertadortól, hogy Spanyol Generális Olaneta, ki is egy számos fegyveres sereggel felső Peruban állott, minékutánna Corratelát szintugy Spanyol Generális, a' ki egy az övéhez hasonló nagyságú sereggel ötet nyomban követte vala, megverte és elfogta, mindjárt azután jónak találta magát arra venni, hogy azontúl a' Patrioták ügyinek szolgáljon. Ő egész szívvvel lélekkel megesherte igasságosnak lenni, hogy Amerika a' maga szabadságát és függetlenségét magának fegyverrel megszerzte. Az Úr legyen olyan jó, hogy ezen dolgot közönségesen hirdettesse ki.“ — Perez Jose.

„Ez az éppen váratlan történet kézeségül szolgál nekünk a' nemzeti szabadságnak megfúndáltatásáért. A' Libertador azon hamarsággal használni fogja ennek hasznait, mint ez neki tulajdona, és Columbia, melly már a' maga egész dicsőségében fenn áll, meg fogja egész Déli Amerikának szerezni a' függetlenséget. — Valdivia Manuel. 's a' t.“

A' Kurirnak ezen tudósításai ellenkét versbéli okoskodásokat hord-fel a' Morning Chronicle. Sept. 2d költ darabjában ezeket mondja: — „A' Peruból Jun. 21d napjáig indult tudósítások, mellyeket a' mi Jamakai postahajónk hozott, olly csudálatos dolgokat foglalnak magokban Perunak állapotjáról, hogy mi, megvalljuk, hogy nekünk ezek megfoghatatlanoknak lenni látszanak. Ezen tudósítások szerént Spanyol Generális Olanetának, ki a' Spanyol armáda' előljáró csapatját Peruban vezérelte, s Potosiban, Chuquisakában és Tupizában állott, a' Royalisták' ügyétől el kellett volna partolni. Pedig, ha Carratela, Independensek' vezére volt volna így legalább ha nem hihető is avagy csak képzelhető volna az a' dolog, hogy Olaneta

a' Király részén] lévőnek ügyétől elpartolhatott. Ő, minden Spanyol Generalisok között legservilisebb gondolkozású ember volt Peruban, 's az anya Spanyol ország' ügyének legbuzgóbban pártját fogta, a' mit közlébről az által is megbizonyított, hogy mihelyest VII Ferdinándnak Puerto S. Mariában October 1-ső napján 1825-ban költ esmeretes Proklamációját vette, azonnal pártfogókat kezdett öszszegyűjteni a' Király ügyének elősegíttetésére. A' több Perui Generalisok-nagyobbára meghatározott Constitutziós indulatú emberek, 's a' Ferdinandus Király Absolutus Országlási módjától idegenek, melyre nézve az Olaneta említett cselekedetét gyalázták. Ezért történt, ha nem hibáznunk, Olanetának a' Vice-Királyal Lasernával lett öszszöjövetele is, a' hol ők az egymással való ellenségeskedéseknek végét szakasztották. Úgy látszik, hogy csak ezen öszszöjövétel adott alkalmatosságot annak a' hírnek elterjedésére, hogy Olaneta az Independensek' ügyéhez által pártolt volna. Truxillo véghetetlen távolságra van Potositol, a' hol Olaneta állott 's a' t."

Sept. 3d másodsor is vissza tért a' Morning-Chronicle annak vitatására, hogy nem lehetnek valóságok azon tudósítások, a' mellyeket a' Jamaikai postahajó, Olanetának az Independensek' ügyéhez való által pártolásáról Londonba hozott. — Tagadhatatlan, így szól a' Chronicle, hogy Olaneta már jó időtől fogva vezérekedik Felső Peruban, 's az ő fő hadi szállása többire Potosiban volt, a' melly Truxillótól, a' Bolívar fő hadi szállásától, a' legrövidebb egyenes úton, 680 mérföldnyire van távol, a' melly nagy útat a' legkedvezőbb környúlállások között se tehetné meg egy Kurir is 35 napoknál kevesebb idő alatt, és ha azt meggondoljuk, hogy ezen nagy távolság most hadi környúlállásoknak 's véres viszontagságoknak a' helye, könnyen által láthatjuk, hogy most

35 napok sem elégségesek reá. De tegyünk csak 55 napokat: így eme' történetnek (tudnillik annak, hogy Olaneta az Independensekkel magát öszszecsatolta) a' mult Mártzius 25-dike táján kellett volna megcsni. Potositol pedig csak 12 napi jáásra csik Buenos-Ayres a' honnét nekünk már egész Junius' utolsó napjáig terjedő tudósításaink vagynak, de a' mellyekben az Olaneta' elpartolásáról semmi említés nem tétetik, holott fel lehet tenni, hogy oda különös posta által Potosiból hírt tettek volna ezen történetről, melly a' Patriótákra nézve elég nevezetes.

Nagy Britannia és Irlandia.

A' Hampshírei Telegraph nevű Ujság illy levelét közöl egy Anglus tisztól az Algieri öbölből Jul. 26-dikaról: —

„Ma ide hágy bennünket a' Lightning nevű gőz-hajó, a' melly tudósításokat viszen innét Londonba az Országlószékhez. Kéntelen vagyok megírni, hogy a' mi dolgunknak az Algieri Fejedelemmel lett kiímenetele, minket mindnyájunkat megkedvetlentett. Az utolsó agyúzó hajó ezen hónapnak 24-dikén érkezett-meg ide Angliából, és minclutánna minden előkészületek megtétettek, mi a' város előtt a' világitó háztól valami 10,000 lábnyomnyi távolságra, 21 hajókkal, kettős sorú hadi rendbe helyezettük magunkat. Szép előintézetek valának tétetve, 's minden rendelkezések olyanok voltak, hogy legjobb kiímenetelt várhattunk tőlök Midlón 4 óratájban vasmacskáinkat kihánytuk, az ellenség egy jelsdásra, melly a' Dey palotájából adatott, minden erősségeinck soráról keményen tüzelni kezdett reánk, 's az ő bombi golyóbisai minden felől hullani kezdettek hajóinkra. Nekünk semmi parancsolatunk nem vala a' tüzelésre, 's egyszer csak azt láttuk, hogy Admirálisunk' hajóján fegyvernyugvást jelentő zászló lobog,

melly után az ellenség nem solá megszűntette a' tüzelést. Most már elkezdődének az alludozások, 's estvig tartván, a' Kötés elvégeztetett és aláíratott. A' Dey Admiralisa 's néhány más fő tisztjei kijöttek a' kikötőhelyből a' mi Revenge nevű hajónkra, hogy Magdonald Úrral a' Kötést meg erősítsék, melly után a' békességnek jelentéséül a' vár' erősségein lévő ágyúk tüzelni kezdettek, 's ezen tüzelésre a' mi hajóink is hasonló ágyúzással feleltek. Halljuk, hogy a' Dey, az Anglus Consuli zászlón esett megmocskolatásért az Anglus Királytól bocsánatot kért, 's magát lekötözte, hogy az Admirális Exmouttal tett kötetést teljesen megfogja tartani és tartatni. A' mi bombis hajóink már mind készen állottak, hogy az ágyúzást, ha a' Dey a' Kötés' feltételeire rájok nem talál volna állani azonnal elkezdheték volna..“

A' Gripper nevű hajóról, a' melly más hajónak társaságában olly rendeléssel küldetett-el az idén az Északi ég-sark felé, hogy ott a' Csendes tengerre lehető általvezésre utat keressen, ekképen írt egy tiszt Jul. 2d napján: — „Az Országglószék minket minden kigondolható készülékekkel bocsátott-el, a' mellyek nekünk ezen nagy útban szükség és bátorság végett megkívántathatnak. Még csak bőrrel bélelt zsakokat is készített, a' mellyek elég bőök és szelesek arra, hogy egy-egy ember bennük felhessék. Készített olly párnákat is, a' mellyek felfuvattatván, a' levegő eget magokban tartják, 's szép csendesen lehet rajtok nyugodni. Ezek nagyon jól össze vert szövetű, felolvásztatott gyantával (gumi elasticummal) össze ragasztott kettős materiából készített, 's a' mellyek az egygyik szegeletjekben lévő, de beszorítható, vagy záratható, dugatható, szelelőn fuvattatnak fel. Ha a' levegő kibocsátatik belőlök, olly kicsi hely kívántatik nekik, hogy a' zsebibe

bedughajja az ember őket. Vannak olly ruházataink is, mellyeken a' víz által nem hat, 's hasonló sátoraink. Mind ezek a' feljebb leirt materiából készítették. Vannak két csajka takaróink is. A' csajkáknak csak a' gerinczít visszük minden hozzájuk tartozó egyéb készülékekkel egyetemben, a' mellyek mindenestül nem nyomnak többet 150 fontnál és 6 személyly fel fér egyre-egyre minden szükséges portékákkal együtt. Az a' társaság, melly a' Repulse' öblétől az északi sark tengerpartjai felé felnyomulni fog iparkodni, 12 személylyből áll. Ha a' tengert a' jégtől szabadon találjuk, ezen esetben a' partok mentiben balfelé fogunk evezni. Stromniszból két lovat is vettünk-fel a' hajónkra, olly célzással, hogy ha kívántatni fog, bagázsainkat a' szárazon a' fenn nevezett tenger felé vitethessük. Egy széljel szekerünk is van 6 keretekkel egyetemben, mellyeket, ha kívántatik, össze rakatván, bagázsainkat reá rakatjuk 's vitethetjük; ambar úgy itélünk, hogy az Eskimók' kutyaji ezen tekintetben szának által jobb szolgálatot fognak tenni, a' melly végre külömbkülömb nagyságú szanokat is hoztunk magunkal.“

Török Birodalom.

Konstanczinápolyból Aug. 26d. A' Kapudán Páschának vágy Török tengeri fő vezérnek Samos szigete ellen tett expedíziójáról, a' hova néki Aug. 16-dika és 20-dika között már meg kellett érkeznie, még eddig semmi bizonyos tudósítások nem érkeztek ide Konstanczinápolyba. De ha szintén ki talált is ő már oda szállani, ott a' dolgot kevés napok alatt el nem végezhetné. Kétség kívülrül Smyrnából várhatjuk ezen nevezetes tárgy felől az első bizonyos tudósítást. — (Ez a' bizonyos tudósítás Sept. 2-dikáig még meg nem érkezett vala Smyrnából Konstanczinápolyba).

(Mint hogy a' Bécsből járó Beobachterről a' külső tudósításokban gyakran fordulnak elő kifejezések elé: — „Még halgat az Austriai Beobachter“ — „Végezetre félbe szakasztá az Austriai Beobachter a' halgatást: erre nézve méltán jegyzi-meg ezen Bécsi Ujság, hogy mivel Konstánzinápolyból egy hónap alatt csak kétszer érkezik-meg a' Posta Bécsbe, és mi ekképen Konstánzinápolyból a' Török történetekről bizonyos tudósításokat (némelly rendkívül való történeteket kivéren) csak kétszer vehetünk: erre nézve Török tudósításokkal két hét alatt ő csak egyszer szolgálhat Olvasóinak, nem akarván mint mások, feletébb bizontalan magános tudósításokat írni nekik).

Orosz Birodalom.

Egy Ucas által, mely a' mult hónap 11-dikén adatott-ki, ezek parancsoltatnak: A' Birodalom' határszélein semmi idegen vagy a' Birodalomból önként kiment Izraélitának nem adatik többé passus a' Birodalom belső részeire. Csak azok a' Birodalombeli Izraéliták vétetnek-ki ezen rendelés alól, a' kik passussal mentek-el valamely útra, vagy az olly idegenek, kik csak egy darab ideig akarnak az Orosz-Birodalomban tartozkodni. Azok az Izraéliták, kik már ezen Birodalomba bevándoroltak, de magokat még eddig sem egyik sem másik Classisú lakosok közzé be nem vétették, haladék nélkül a' nap-számosok' Classisába irattassanak-be 's fő-től való adót fizessenek.

B é c s.

Császár és Király Ő Felsége, Császárné és Királyné Ő Felségével egyetemben, a' magok magános jószágaikra tett utazásai-
saikból e' hónap 18-dikán délutáni 2 óra-

kor, ide, kívánt jó egészségben vissza érkeztek.

Ő Cs. K. Felsége a' maga Bavariai Királyi Udvarnál lévő Követét Gróf Tranttmansdorffot, a' ki éppen most engedelemmel Bécsben tartozkodott, e' hónap 16-dikán elküldötte Tegernseebe ezen Királyi Felséges Udvarhoz, azt bízván reá, hogy az ő Cs. Kir. Fő Hercegsége Ferencz Károly ábrázat-képét (portréját) az ő Fő Hercegsége Jegyese-ne', 's jóvendőbeli életé' párjának, Princzaszszony 'Sofia Friederika Ő K. Hercegaszszonyságának, adja által.

Sept. 21-d a' Státus-papirosá- nak közép-árrok:

Státus Kötelő levele 5 p Ctmal Conv. P. 939/16
Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorvonásos Költsön 1820-ról C. P. Ugyan az 1821-ről 100f. C. P.
Bizonyítás 1821d. Költsönről stert. Conv. P.
Bécs Városi Banko Obligatiók 2 1/2 p Ctmal 50
100 for. C. P. 39 5/6 for. V. Czban. 1 Bank Acta
1104 4/5 for. C. P. —

Magyar Ország.

Pesten a' Magyar Ujságnak nagy érdemű írója illy magasztaló meg érdemlett kifejezésekkel írja-le azon látogatási megítéltetést a' mely szerént Nádor Ispányunk Ő Cs. K. Fő Hercegsége és ennek Hitvese Ő Cs. K. Fő Hercegaszszonysága, Tekintetes Jeszeniczei és Vadasi Jankovich Miklós Urnak, gazdag gyűjteményeit figyelmetesen megnézegetni méltóztattak: — „Minden nemes cselekedetnek már magában vagyon a' jutalma: de, ha az ilyen tettek a' Haza Fő Kormányozóinak figyelmök által is élesztetnek, a' nagyra törekedett Lélek kétszeres erővel szokta futni dicső pályáját. Ezt tapasztalta a' napok-

ban Tek. Tudós Jeszeniczci, és Vadasi Jankovich Miklós Úr, igen nagy érdemű Hazánkfia, kiről tudja a' Haza, sőt a' Külföld is, hogy első ifjúságától fogva a' tudományos, és mesterségi ritkaságoknak; úgy a' Nemzeti Régiségeknek, és Ritkaságoknak költség kímélés nélkül fáradságtalan gyűjtője volt, és azoknak haszonvételeket Nemzetünk' dolgos Tudósai-
val telyes készséggel közlőtte. Elhatván e' dicső Férfinak gazdag gyűjteményének híre Felső József, Császári Királyi Fő Herceghoz, és szeretve tisztelt Nádor Ispányunkhoz, e' példátlan buzgóságú Pártfogója tudományos előmenetelünknek a' folyó hónapnak 4-dikén a' Felső Herceghoz Aszszonnyal, mint Hazánk' tisztelt Nádor-Ispánéjával délelőtti kilencz órától fogva délutáni egy óráig a' közben eső négy órát e' gyűjtemény' meg szemlélésére fordítani méltóztatott. Gondosan meg tekintették a' Felső vendégek először a' mindenféle Római Régiségeket; azután a' fegyver gyűjteményt; utóbb a' felette gazdag kéz-irat gyűjteményt, melyből száz darab, kéziratnál többet egyenként megvizsgált a' Haza Felső Nádor-Ispánja, s midőn a' Magyar nyelv régi maradványai mély alázatossággal elejébe mutattak, Szent Margit életéből, és Verantius Ersek' Magyar történeteiből több czikkeit fenszóval el-olvasni méltóztatott. Végre az Oklevél gyűjtemény, a' ritkább könyvek, a' pénz, s mindenféle Férfinak, és Aszszonyi régi ékességeknek s drágaságoknak, és a' Hazai és Külföldi képeknek gyűjteményei vonták clannyra magokra a' figyelmességet, hogy a' Felső Nádor-Ispán a' sok kincs nagy értékéről különös örömet, megelégedését, s magasztalásait kinyilatkoztatná, s nyilván kimondaná, hogy a' nagy érdemű, s tudományú Gyűjtő nem csak egyes Tudósok, hanem az egész Haza hálaadására is magát érdemessé tette, a' mennyire Nemze-

tünknek illy temérdek sok kincseket, értéke, és fáradsága feláldozásával az örök elvesztéstől gondosan megmentett. — De a' derék Gyűjtő Úr még inkább csudallkóztott a' Felső Hercegnél mindenféle kiterjedő tudományos ismeretein, midőn több olyan tárgyakat, melyeket hosszas tudós levelezések által sem lehetne biztosan meghatározni, a' Felső Herceg nyomban meghatározni méltóztatott. — Ohajtanunk kell, hogy ezen számos, gazdag, és ritka gyűjtemény a' Nemzetnek tulajdonává tétessék, és nevelje azon dicsőséget, melyet Felső Nádor-Ispánunknak bölcsessége a' Nemzeti Muzéumnak, a' maga nemében elsőnek, felállításaival egész Európa előtt Hazánk'nak szerezett!!“

A' Budai Ujságban iratik, hogy Pest Vármegyében helyezettett Pusztá-esső nevű pusztán Orkénytól nem messze, Augustus 20-dik napján nevezetes vetélkedő futtatás tartatott ezen pusztá' tulajdonosának elintézése szerént. A' környéki esikósok a' futtatás' napja előtt csak néhány nappal hivatattak-meg a' futtatásban leendő részvételre. A' győzedelmesnek szép ajándék vala ígértetve; 40 vetélkedő lovak hivatattak össze, a' kik délutáni 5-és 6 órák között jelentek-meg. A' szomszéd nemesség és egyéb nép nagy számmal gyülekezett össze a' nézésre. A' futtatásra tizenegyszáz ölnyi út mértetett s jegyeltetett-ki zászlókkal. A' futtatók az út végére állítottak. Nagy vala a' varakozás és figyelmesség; a' nézők közül sokan kezükbe vették orájokat; a' futásba való eredés a' harmadik ágyúszóra történt. A' lovak többnyire egyenlő sebességgel futottak, hanem Murtzi János nevű ifjú a' Baracsi pusztáról csakugyan még is leg hamarabb eljutott a' célhoz. Ez egy öt esztendő óta paripán ült, a' melyet maga nevelt. Ő a' kiszabott 1,400 ölnyi földet

148 Secundumok, és így 2 Secundumokat ki vévén harmadfel minutumok alatt futotta-el szerencsésen. Sem az ő lova, sem a' társai' lovaik el nem állottak a' pályá' útjának fel 's alá lett futtatásában, hanem inkább még azután is állhatatos sebességgel többször futottak ugyan azon kimért úton. Hasonlítta össze bár akár ki. (illy' megjegyzést teszen az érdemec tudósító Ur ezen tudósításhoz) ezen természeti magyar lovakokkal a' sok mesterséggel, sok ideig 's nagy munkával tanított Anglus futatókat és lovakat, megfogja látni, hogy az Angliai lovaknál kisebb, de sokkal szebb természetű és jó futó Magyar lovaknak maga a' természet adta amazok felett az elsőbbséget. — Párisban is tartottak a' folyó Sept. 5d napján egy illy' lófuttatást a' Mars' mezején, a' mellyen egymás után kétszer kellett a' Vetelkedőknek végig futni. A' győzedelmesnek 6000 Frank jutalmat határozott volt a' Király, a' melly summát Monsieur, az ő Felsőge testvér öcse maga adta annak által. A' futtatás a' Belső Minis-ternek előlülése alatt esett. Jelen volt e-gyéb véghetetlen nézőkön kívül Angoulem K. Hercege és Hercegné, Berry Hercege-né's többek. A' nyertes először 5 minu-tum és 18 ⁴/₅ Secundum alatt, másodszer 5 minutum és 15 ⁴/₅ Secundum alatt fu-totta végig a' nevezett mezőt. — (Kár hogy nincs feltéve a' tudósításban, hogy hány ól volt a' kimért út).

H i r d e t t e t i k.

Hogy Nemes Kraszna Vármegyében lévő Borzási fiscalis Jóság, mellynek kö-zép becsű árra 9521 fr. és 21 xroatat té-szen conv. pénzben, a' F. K. Thesauriatusnak Augustus' 5d, 8281 szám alatt, úgy nem külömben a' Felsőge Udvarnak

c' folyó esztendőnek Mártzius' 19d. 18610³²³ Szám alatt költt kegyelmes rendeléseinél fogva, a' jövő 1825 esztendőnek Janua-rius 12d inscriptió mellett a' többet ígérőknek örökös árron el fog adattatni. Azok tehát, a' kik ezen jóságot megvenni szán-akoznak, ne terheltesenék öt hónapok-nak eltélése alatt, széndéjkokat a' F. K. Thesauriatusnak előre írásban kinyilat-koztatni, és az említett napon Szebenben megjelenni. N. Szeben Augustusban 1824.

Szarvas-marha eladás.

Méltóságos Hercege Pálffy József Detrekeői Uradalmának részéről köz hiré tétetik, hogy Malaczka Mező-városában jövő Octóber' 4, 5, és 6d napjain a' következendő feleslegvaló eredeti Sweitzer szarvas-marhák, a' szokott reggeli és del-utáni órákon a' többet ígérőknek kész pénz-en el fognak adatni; u. m.:

- 136 darab fejős-tenén,
- 8 — három esztendőös üsző;
- 58 — két esztendőös —;
- 30 — egy esztendőös —;
- 50 — idei nyóstén borjú;
- 12 — 3—5 esztendőös bilka;
- 23 — két esztendőös —;
- 41 — idei him borjú;
- 20 — két esztendőös tinó;
- 2 — idei tinó.

Meghívattatnak a' venni akarók, hogy a' rendelt napokon nevezett helyen megjelenni ne terheltesenék.

Igazítás. — A' közelébb mult Pénteki M. Kurir' 178-dik lapján a' második hasábon felülről lefelé a' 11 sorban, Am-bruchoviss helyett, Andruchoyics olvastassék.